

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 10-03-19176 תל - סאן בע"מ נ' שלטי כהן תעשיות (1998) בע"מ

בפני **כב' השופטת יעל בכר**

התובעת

תל - סאן בע"מ
עויי ב"כ עויי ניסים שופן

נג'

הנתבעת

שלטי כהן תעשיות (1998) בע"מ
עויי ב"כ עויי יעקב אברמוביץ

פסק דין

מה דיינו של שיק לא מושרט שמודפס בו שהוא "לא صالح". האם ניתן לשים זה והאם יכולצד א' שאיננו הנפרע להיפרע מהמושך? זו השאלה העומדת לפתחו של בית המשפט בתיק זה.

רקע עובדי וטענות הצדדים

1. התובעת אוחזת בשני שיקים ממשכתה הנתבעת לטובה "כהן חשמל ותקשות בע"מ" (הנפרע). שיק אחד ע"ס של 101,330 ל"כ (השיק הראשון) והשיק השני בסך של 25,695.72 (השיק השני). השיקים נמשכו לפקודת הנפרע מעותדים, ממועד פירעונם הוא 25/4/02 (השיק השני). השיקים בוטלו ע"י המושך (הנתבע) מסטר ימים לאחר מועד הפירעון, ביום 28/4/02.

2. לטענת הנתבעת, השיקים אינם סחירים לאור הכתוב בהם ("לא صالح") ובהתאם לסעיף 7(א) לפקודות השטרות. כוונת הנתבעת הייתה להגביל את סחרות השיקים, וכך עשתה. כמו כן, התובעת אינה אוחזת כשרה. השיקים בוטלו כיון שהנתבעת נתנה לנפרע במקום, שיקים אחרים עוד בטרם שהווצגו השיקים לפירעון. הנפרע הפקד את השיקים לפירעון בبنק למסחר, שקרים ביום 25/4/2002, ממועד הפירעון של השיקים. הנפרע פנה לתובעת בטענה שלא יוכל לקבל את כספו בשל קריית הבנק יאלתית אלה ביטלה הנתבעת את השיקים ומסרו לנפרע אחרים במקום.

הנתבעת הציגה מכתב של הנהלת החשבונות של החברה על החלפת השיק השני בשיק אחר, שמספרו נקבע שם (נספח ה' לተchiaר) וכן מכתב של הנפרע מיום 28/5/02 שמאשר את ביטולו ומתחייב שלא להציגו לפירעון ולהחזירו לויי הנתבעת מיד לשיפוחה לבנק למסחר (נספח ו'). ביחס לשיק הראשון, צורף אישור ויזית (מדובבת בפיו) כיון מספרו של השיק חולופי שניתו במקום, נספח ט'.

בית משפט השלום הראשון לערץ

ת"א 10-03-19176 תל - סאן בע"מ נ' שלטי פון תעשיות (1998) בע"מ

3. **לטענת התובעת**, השיקים סוחרו לה וננתנה בעדט תמורה טרם שחלף מועד פירעונם ובטרם שבוטלו, ולפניהם שameda לנتابעת כל טענה כלפי הנפרע. לכן, לפי החלטת גויסקי (ע"א 333/61 גויסקי נ' מאיר פ"ד צז 595), היא זכאית להזפרע מהמושך, בהיותה אוחצת בערך.
4. לגבי השיק הראשון הנפיקה התובעת לנפרע חשבוניות מס/קבלה מס' 2817 מיום 17/12/2001, שמעידה גם על התמורה ששילמה התובעת לנפרע (נספח ב' לתצהיר התובעת). לגבי השיק השני, התובעת טעונה כי הונפקה קבלה 2917 כפי רשום בגב השיק, אך לא עלה בידיה לאתר את החשבוניות. עסקת הנכון בגין שיק זה נעשתה, לפי הטענה, בתחלת שנת 2002 או בסמוך לכך.
5. מטעם כל אחד מ הצדדים העיד מנהל החביז. לא זומן לעדות מי מטעם הנפרע.

דיון והברעה

6. השאלה העומדת לדין היא מה דינו של שיק שאינו מושרט שמודפס בו "לא סחיר". האם הוא עביר ומבחן הזכיות שיכול הוא להקנות לצד ג', שאינו הנפרע בשיק.
7. בפקודת השטרות שתי הוראות שעשוויות להיות רלבנטיות לעניין: סעיף 7(א) לפકודה, שלפיו "שטר יש בו מילים האוסרות העברות", או המורות על בוגזה שהשטר לא יהיה עביר, השטר בשיר בין הצדדים שבו לבני עצם, אך אין הוא סחיר"; וסעיף 81 לפוקודה, שלפיו "מי שנTEL שיק מושרט שבטוב עליו לא סחיר", אין לו ואין גמוועו ליתן זכות קניון בשיק טוביה מן הזכות שהיתה לאדם שמננו נטלה". אלא שס' 81 לפוקודה מתייחס רק לשיק מושרט שצוין בו גם "לא סחיר", ואין הוא מתייחס לשיק עם כיווב דומה, שאינו מושרט (ראו לרנר דיני שטרות מהדורה שנייה, ס' 7.21 בעמ' 194).
- כפי שמצוין לרנר בספרו הניל, כשהשיק לא מושרט עסיקין, קיימות מבחינה תיאורטית שלוש אפשרויות, שלכל אחת מהן תמייחת בספרות המשפטית האנגלית: האחת, שהשטר לא עביר כלל; השנייה, שהשטר עביר אך נוטלו לא יכול לקבל יותר ממוח שהייה למעביר (בדומה לסעיף 81); והשלישית, שהכיתוב כלל לא משפייע הסתרות.

- zosman, בספרו על דיני שטרות סבור, כי הציון "לא סחיר" על שיק שאינו מושרט הופך את השטר לבלי עביר: "אף שיק מושרט בו נדרש 'לא סחיר' מוסיף, אפוא, להיות מסמן העברות לפוחר, וכי שנוטלו יהא אוחז, אנגל אוחז בשורה לא יהא. בזאת שונה שיק מושרט משיק לא מושרט או שטר אחר, הוציאו המילים 'לא סחיר' מושרט, אך לא מושרט לא נאסרת כאמור בסעיפים 7(א) ו- 7(ד) לפחות השטר ואנו השטר לא נאסרת לא נאסרת 'ברא'

ב' בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 10-03-19176 תל - סאן בע"מ נ' שטטי כהן תעשיות (1998) בע"מ

(הוא) בין הצדדים שנו לבין עצם. (זוטן דיני שטרות מהודרת שישיית, 1983, בעמ' 358, החזגהה לי – י.ב. וראו גם ס' 47 שם, בעמ' 69-70. הדברים צוטטו בהסכמה בע"א (י-ט) 257/93 עוז גולן עסקיים (1989) בע"מ נ' ר' ז'יקונג לישוראל בע"מ (לא פורסם, ניתן ביום 10.3.94, אם כי לא עמדה שם לדיוון ולהכרזת השאלה המתעוררת כאן).

אף אני סבורה כאמור, כי ככל שיק שהוטבע בו "לא סחיר", הוא שיק שאין להעיברו לאחררים מלבד הנפרע וכי חלה בעניין זה הוראת סעיף 7(א) לפקוודה. כידוע, הנטול הוא על התבעה להוכיח את העדר העבירות. במקרה של פלנינו לאור החרואה המפורשת בשטר, עד מה הנטבעת בנטול זה. לא באו בפניי ראיות בלשונו לסתות מוחמשמעות הסבירה והברורה של הדברים וגרסתו של מנהל התבעת בעניין זה, לא נסתרה. אוסיף על כך עוד, כי השיק מנוסח בצורה מצומצמת: "שלמו ל__" ולא בנוסחה: "שלמו לפקוודת __". פרט זה מחזק אף הוא, את הכוונה להגביל את העבירות של השטר. התוצאה היא שהשיק נופל בגדרו של סעיף 7(א) לפקוודה, איננו עבר וainoo יכול להוכיחות זכויות לתובעת (ראו ע"א 1560/90 ציטיאט נ' הבנק הבינלאומי הראשון לישראל, פ"ד מ"ח(4) 498, 504).

לבסוף אצין עוד כי לעניין השיק השני, ¹¹ הוציאו ראיות מטפיקות לקבעת מועד הסיכון או לכץ שההתבעת נתנה תמורה بعد השיק ואילו בידי הנתבעה ראיות לפיהן שיק זה הוחלף בשיקים אחרים שנמסרו לנפרע במקומו כך שסימלא גם לפי הלכת גויסקי אין התבעת זכאית להיפרע בגין מהנתבעת. לעניין השיק הראשון, בידי התובעת ראיות מטפיקות לתמיכה בטענה ששילמה בעדו תמורה נטרום קрисטו של הבנק למטרר והחלפת השיקים ננטען; ואילו הנתבעת לא הציגה ראיות של ממש לטענה שיק זה הוחלף באחרים. אולם משמדובר בשיק שנכתב בו כי הינו "לא סבירי" כמפורט לעיל, אין הוא עביר כל ואין התבעת יכולה להוביל את המושך לפיו.

בשים לנו לסקום התביעה, לטעאה ולכלו¹²: סיבות העניין, אני מחייבת את התובעת לשלם לננתבעת שכך עוזיד בסך של 15,000 ₪.

המזכירות תזרע לאזרחים

נition היום, יי' טוון תשע"ב, 07 יוני 2012, בהעדות חזדים.

